

Indhold:

Standarden i hovedtræk
Omfang
Indregning
Måling
Ændring eller erstatning af ordninger
Afregning eller annullering af ordninger
Afdækningsstrategier
Oplysningskrav
Overgangsbestemmelser
Ikrafttrædelsestidspunkt
Kontakt og information

Nyhedsbrev om IAS**Endelig IAS/IFRS om aktieløn udsendt**

Februar 2004

Den 19. februar 2004 offentliggjorde International Accounting Standards Board (IASB) den nye International Financial Reporting Standard (IFRS) om regnskabsmæssig behandling af aktiebaseret aflønning (IFRS 2). Standarden betyder, at aktiebaseret aflønning skal indregnes som en omkostning i resultatet. Omkostningen skal måles til dagsværdi på tildelingstidspunktet, og indregnes i resultatet henover optjeningsperioden.

Reglerne kan allerede nu få væsentlig indflydelse på virksomhedens resultat, idet overgangsreglerne i visse situationer kræver ændring af sammenligningstal, ligesom de kan påvirke udformningen af nuværende såvel som fremtidige ordninger.

Standarden i hovedtræk

Konsekvensen af den nye standard, IFRS 2, Share-based Payment, er at aktier, optioner, warrants og anden aktiebaseret aflønning, der ydes som vederlag til ledelse og medarbejdere, skal omkostningsføres i resultatet til dagsværdien af egenkapitalinstrumentet på tildelingstidspunktet.

Hovedindholdet af IFRS 2

Omfang af ny standard?	→	Medarbejdere, leverandører mv. der leverer varer eller ydelser
Indregning af omkostning?	→	Ja – over eventuel optjeningsperiode
Tidspunkt for første måling?	→	Tildelingstidspunktet
Måleattribut?	→	Dagsværdi med prisfastsættelsesmodeller for optioner
Sondring mellem forskellige typer af ordninger?	→	<ul style="list-style-type: none"> • Egenkapitalordning • Gældsordning • Mulighed for kontantafregning

Omfang

Omfanget af aktiebaseret aflønning er bredere end aktieløn til ledelsen og medarbejdere. IFRS 2 omfatter også tildeling af aktier eller andre egenkapitalinstrumenter til leverandører mv. som betaling for varer eller tjenesteydelser. Der er ingen særlige undtagelser for generelle medarbejderordninger. IFRS 2 omfatter dog ikke andre egenkapitaltransaktioner, såsom køb og salg af egne aktier, som er omfattet IAS 32, Finansielle instrumenter: Oplysning og præsentation (ajourført 2003).

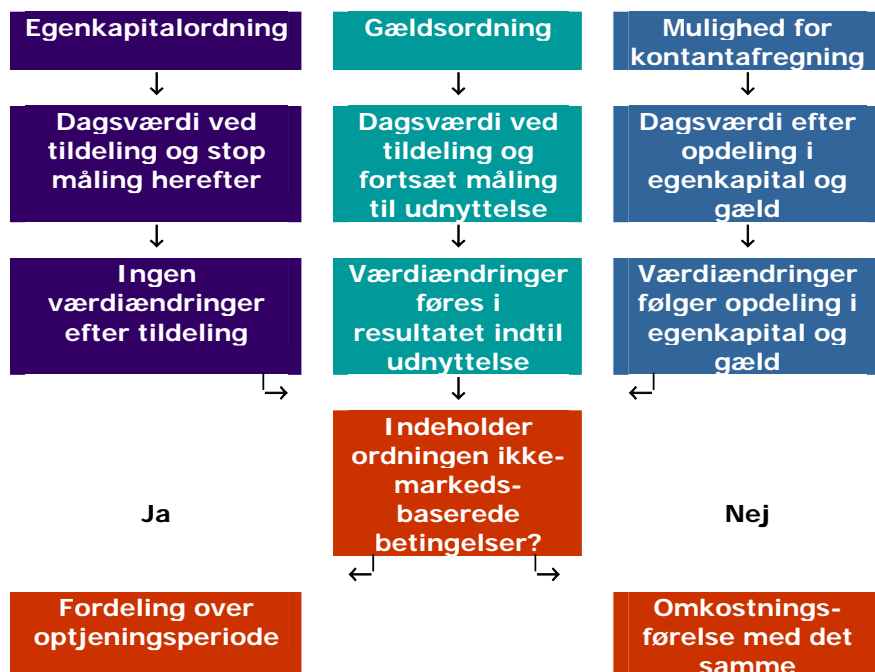
Der sondres mellem tre typer af aktiebaseret aflønning:

1. **Egenkapitalordninger** - hvor medarbejdere alene kan vælge levering i egenkapitalinstrumenter, eksempelvis aktier eller aktieoptioner,
2. **Gældsordninger** - hvor medarbejdere alene kan vælge kontantafregning baseret på kursen på virksomhedens aktier eller andre egenkapitalinstrumenter, og
3. **Ordninger med mulighed for levering af egenkapitalinstrumenter eller kontantafregning** - hvor enten medarbejdere eller virksomheden kan vælge mellem levering af egenkapitalinstrumenter og kontantafregning.

Denne klassifikation af virksomhedens ordninger er afgørende for, hvorvidt der skal ske genmåling i efterfølgende regnskabsår, og dermed har klassifikationen betydning for størrelsen (målingen) og fordelingen af omkostningerne i resultatet, eventuelt henover en optjeningsperiode (indregningen).

Når værdien af egenkapitalordninger er målt til dagsværdi på tildelingstidspunktet, skal værdien af optioner og warrants mv. ikke måles igen på et senere tidspunkt. Dette er imidlertid ikke tilfældet for gældsordninger, hvor der kræves genmåling og opgørelse af dagsværdien indtil udnyttelsestidspunktet. Ændringerne i dagsværdien af gældsordninger skal indregnes i resultatet i perioden fra tildelingen til udnyttelsen.

Overblik over typer af ordninger

Indregning

Virksomheden skal indregne en omkostning som følge af en aktiebaseret aflønningsordning i takt med at ydelserne leveres fra ledelsen eller medarbejderne. Som hovedregel indregnes omkostningerne i resultatet, eventuelt henover en optjeningsperiode. Modposten indregnes som en egenkapitalposter, hvis der er tale om en egenkapitalordning, og som en forpligtelse, hvis der er tale om en gældsordning. Der gælder særlige regler for ordninger med valgmuligheder (jævnfør nedenfor).

1. Egenkapitalordninger

Egenkapitalordninger skal omkostningsføres i resultatet med det samme (på tildelingstidspunktet), såfremt der ikke stilles betingelser for retten til at opnå aktielønnen. Dette skyldes, at sådanne ordninger antages at være vederlag for allerede udført arbejde.

Hvis der er indarbejdet betingelser (vesting conditions) i ordningerne, er det afgørende om der er tale om:

- Markedsbaserede, eller
- Ikke-markedsbaserede betingelser.

Hvis der er tale om ikke-markedsbaserede betingelser (eksempelvis krav om ansættelse i optjeningsperioden, opfyldelse af regnskabsmæssige eller personlige mål), skal dagsværdien måles uden hensyntagen til disse betingelser på tildelingstidspunktet. Dette er nyt og meget centralt i forhold til udkastet til standarden (ED 2). Derimod skal markedsbaserede betingelser (eksempelvis en procentvis stigning i udnyttelseskursen) fortsat indregnes i dagsværdien på tildelingstidspunktet.

Ikke-markedsbaserede betingelser skal i henhold til den endelige standard indarbejdes ved at ændre antallet af egenkapitalinstrumenter til virksomhedens bedste skøn over antallet af aktier eller optioner som forventes leveret. Hvis dette skøn ændrer sig i løbet af optjeningsperioden (eksempelvis hvis betingelserne ikke opfyldes), skal antallet af instrumenter reduceres eller annulleres. Dette betyder en lavere omkostning, idet virksomheden ikke skal indregne omkostninger, hvis instrumenterne ikke leveres. Princippet kaldes også "truing-up" og er konsistent med metoden i henhold til US-GAAP (FAS 123).

Det følgende eksempel illustrerer behandlingen af en typisk egenkapitalordning med krav om ansættelse i optjeningsperioden:

Eksempel:

En virksomhed tildeler i alt 100 aktieoptioner til 10 medlemmer af direktionen (10 optioner hver) den 1. januar 2005. Direktørerne opnår kun ret til disse optioner, såfremt vedkommende er ansat efter 3 år (eller 36 mdr.) og udnyttelseskursen er lig med aktiekursen på tildelingstidspunktet. Virksomheden har opgjort en dagsværdi på tildelingstidspunktet af hver option på 15. Virksomheden forventer ved udarbejdelse af halvårsrapporten den 30. juni 2005, at alle 100 optioner leveres, i så fald skal følgende beløb bogføres:

30. juni 2005:

Debet	Omkostning til aktieløn	250	
Kredit	Egenkapital		250
	<i>[(100 optioner * 15) * 6 mdr./36 mdr.]</i>		

Samme posteringer foretages i bogføringen pr. 31. december 2005 og 30. juni 2006, idet det bedste skøn over antallet af optioner, der skal leveres, ikke har ændret sig.

Hvis det nu viser sig, at en af direktørerne fratræder i løbet af andet halvår 2006, og derfor ikke opnår ret til sin andel af optionerne (10 optioner), skal følgende bogføring foretages:

31. december 2006:

Debet	Omkostning til aktieløn	150	
Kredit	Egenkapital		150
	$(((90 \text{ optioner} * 15) * 24 \text{ mdr.}/36 \text{ mdr.}) - (250+250+250))$		

*Forklaring: Det ændrede bedste skøn over antallet af optioner, der skal leveres (90) ganges med dagsværdien pr. option på tildelings-tidspunktet (15), som herefter ganges med antallet af måneder, hvori der er leveret arbejdsydelse (24 måneder af den samlede optjeningsperiode på 36 måneder). Dette beløb svarer til den samlede omkostning, der skal resultatføres over optjeningsperioden. Derfor fratrækkes det tidligere omkostningsførte beløb i alt 750, som svarer til tre halve års omkostning (3*250), hvor det bedste skøn var, at alle 100 optioner ville blive leveret.*

2. Gældsordninger

Hvis virksomheden har tildelt optioner, der kun kan opfyldes ved kontantafregning baseret på virksomhedens aktiekursudvikling (eksempelvis en fantomaktieordning), skal dagsværdien opgøres på tildelingstidspunktet og fordeles over en eventuel optjeningsperiode. På enhver efterfølgende balancedag indtil udnyttelsestidspunktet skal dagsværdien af den enkelte option genmåles, og værdiændringerne skal føres i resultatet.

Hvis der alene er markedsbaserede betingelser indarbejdet i gældsordningerne, skal dagsværdien opgjort på tildelingstidspunktet omkostningsføres med det samme.

Hvis der derimod tillige er indarbejdet ikke-markedsbaserede betingelser i gældsordninger, skal gældsforpligtelsen bygges op henover optjeningsperioden, som angivet i ED 2. Behandlingen af disse betingelser er imidlertid gjort mere simpel og logisk i forhold til udkastet. Reelt set skal den samme metode anvendes for ikke-markedsbaserede betingelser i både gældsordninger og egenkapitalordninger. Dette betyder, at disse betingelser ikke skal ændre dagsværdien af gældsordningen (som foreslået i ED 2), men i stedet skal betingelserne indarbejdes i virksomhedens bedste skøn over antallet af instrumenter som forventes leveres, ligesom for egenkapitalordninger (jævnfør ovenfor).

3. Ordninger med mulighed for levering af egenkapitalinstrumenter eller kontantafregning

Hvis aktielønnen enten kan opfyldes ved levering af egenkapitalinstrumenter eller ved kontantafregning, skal aktielønnen behandles som et sammensat finansielt instrument, som består af retten til kontantafregning (forpligtelsesdel) og retten til at kræve levering af egenkapitalinstrumenter (egenkapitaldel). På tildelingstidspunktet måles dagsværdien af forpligtelsesdelen først, og restbeløbet udgør herefter egenkapitalandelen. Forpligtelsesdelen behandles som gældsordninger, dvs. med genmåling indtil udnyttelsestidspunktet, mens egenkapitalandelen ikke genmåles.

Måling

IASB har fastslået dagsværdi som det mest relevante målegrundlag. Dagsværdien er baseret på værdien af alle rettighederne som overdrages til ejeren af optionen. Dagsværdien indeholder den indre værdi og tidsværdien. Den indre værdi er forskellen mellem den nuværende aktiekurs og udnyttelseskursen, hvis denne er positiv - ellers sættes den indre værdi til nul. Tidsværdien dækker over værdien af en mulig stigning i aktiekursen og udtrykker "sandsynligheden for, at optionen kommer i pengene". Tidsværdien kan ikke blive negativ, da optionen kun vil blive udnyttet, hvis aktiekursen er højere end udnyttelseskursen. Det er ikke usædvanligt at langt den største del af dagsværdien vedrører tidsværdien. I de meget sjældne tilfælde, at dagsværdien ikke kan opgøres pålideligt, skal værdien måles til den indre værdi ved enhver balancedag indtil udnyttelsestidspunktet.

Virksomheden skal måle dagsværdien af tildelte egenkapitalinstrumenter baseret på markedspriser, hvis de er tilgængelige, under hensyntagen til de betingelser og vilkår, der er angivet i ordningen. Dette gælder i princippet også for optioner og warrants, men i mange tilfælde handles sådanne instrumenter ikke. For eksempel er optioner og warrants til ledelsen eller medarbejderne i mange tilfælde karakteriseret ved, at de ikke kan overdrages og der er visse betingelser for at opnå ret til aktielønnen. I disse situationer opgøres dagsværdien ud fra prisfastsættelsesmodeller for optioner eller warrants, eksempelvis ud fra Black-Scholes modellen eller en binomial model med visse korrektioner.

Måling af dagsværdi af optioner og warrants:

Sammenfattende kan det konkluderes, at målingen af dagsværdi af optioner og warrants skal tage højde for alle følgende faktorer:

- udnyttelseskursen,
- den forventede gennemsnitlige løbetid, hvis instrumenterne ikke kan overdrages (ellers anvendes kontraktlig løbetid),
- den nuværende aktiekurs,
- den forventede volatilitet,
- den forventede udbyttepolitik og
- den risikofrie rente (dvs. typisk renten på en statsobligation med samme løbetid som instrumentet).

Ændring eller erstatning af ordninger

Ændres eller erstattes ordninger i optjeningsperioden (eksempelvis "re-pricing" som følge af væsentlige fald i aktiekursen), skal værdien af ændringen resultatføres over den resterende oprindelige optjeningsperiode.

Afregning eller annullering af ordninger

Afregnes eller annulleres ordninger i optjeningsperioden (eksempelvis med en fratrædende medarbejder), skal den resterende værdi af aktielønnen resultatføres med det samme.

Afdækningsstrategier

IFRS 2 omhandler ikke direkte regnskabsmæssig behandling af sikring eller afdækning af virksomhedens aktiekursudvikling som følge af aktiebaserede aflønningsordninger, men i stedet finder reglerne om sikring i IAS 39, Finansielle instrumenter: Indregning og måling (ajourført 2003), anvendelse.

Regnskabsmæssig behandling af sikring af aktieløn kan som udgangspunkt ikke foretages med egne aktier, da disse ikke må indregnes som aktiver i henhold til IAS 32. Køb og salg af egne aktier skal behandles som egenkapitalbevægelser.

Sondringen mellem egenkapital- og gældsordninger er afgørende ved valg eller ændring af afdækningsstrategier for aktieløn i henhold til IAS 39's regler om regnskabsmæssig behandling af finansielle instrumenter og sikring. Ved at erhverve en afdækningsoption, der afspejler samme vilkår, betingelser og løbetid som ledelses- eller medarbejderoptionerne, kan risikoen for aktiekursstigninger reduceres eller helt afdækkes – i praksis dog ikke uden visse omkostninger.

Uanset om sikring vælges og hvilken afdækningsstrategi, der vælges, vil omkostningerne, der er relateret til modtagelsen af arbejde fra ledelsen og medarbejdere, altid blive indregnet i resultatopgørelsen til dagsværdien på tildelingstidspunktet over optjeningsperioden.

Oplysningskrav

Standarden stiller tillige omfattende oplysningskrav til virksomhedens aktiebaserede aflønningsordninger. Virksomheden skal blandt andet give detaljerede oplysninger, der sætter regnskabslæser i stand til at forstå:

- indholdet af ordningerne og omfanget heraf,
- hvordan dagsværdien er beregnet, og
- virkningen af ordningerne på resultatet og den finansielle stilling.

Eksempler på oplysningskrav:

- en beskrivelse af enhver ordning, som har eksisteret i løbet af regnskabsperioden,
- antallet af aktieoptioner og deres gennemsnitlige udnyttelseskurs,
- en afstemningsnote (fra primo til ultimo), herunder tildelte, udnyttede, udløbet og udestående aktieoptioner, samt aktieoptioner, der kan udnyttes ultimo perioden,
- metoder til opgørelse af dagsværdi, og
- den samlede omkostning til aktiebaseret aflønning fordelt på egenkapitalordninger og gældsordninger.

Overgangsbestemmelser

Standardens overgangsbestemmelser har særlig interesse, idet de har betydning for sammenligningstallene, både for virksomheder, der allerede anvender IAS/IFRS samt ved førstegangsanvendelse af IAS/IFRS.

Dette skyldes, at standarden indeholder en særlig overgangsbestemmelse, der foreskriver at egenkapitalordninger, der tildeles efter den 7. november 2002 er omfattet af kravet om omkostningsførelse, hvis ledelsen og medarbejderne ikke har opnået ret til aktierne på standardens ikrafttrædelsestidspunkt. Når en egenkapitalordning er omfattet af standarden, skal anvendt regnskabspraksis ændres med tilbagevirkende kraft via egenkapitalen med tilpasning af sammenligningstal.

Der er ingen tilsvarende undtagelse for gældsordninger. Anvendt regnskabspraksis for gældsordninger skal ændres med tilbagevirkende kraft for forpligtelser, der eksisterer pr. standardens ikrafttrædelsestidspunktet, via egenkapitalen med tilpasning af sammenligningstal.

I krafttrædelsestidspunkt

Standarden træder i kraft for IFRS årsregnskaber, der begynder pr. 1. januar 2005 eller senere. Tidligere anvendelse er dog tilladt.

Kontakt og information

Har du spørgsmål eller kommentarer til dette nyhedsbrev, så er du altid velkommen til at kontakte din daglige revisor eller ringe til Deloitte's Faggruppe for Revision og Regnskab, REVREGN, på 3376 3780 eller 3376 3810.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu

Copyright ©2003 by Deloitte Touche Tohmatsu. All rights reserved. Deloitte Touche Tohmatsu is a Swiss Verein (association), and, as such, neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms has any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names "Deloitte," "Deloitte & Touche," "Deloitte Touche Tohmatsu," or other related names. The services described herein are provided by the member firms and not by the Deloitte Touche Tohmatsu Verein. Not all services are provided by all member firms.